

РЕЦЕНЗИЯ

от

ПРОФ. Д-Р ХРИСТО ВАСИЛЕВ КОЖУХАРОВ, ДМН
РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА ПСИХИАТРИЯ И МЕДИЦИНСКА ПСИХОЛОГИЯ,
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ“ –
ВАРНА

Външен член на научно жури

съгласно Заповед № 1602 от 03.07.2018 г. на

Ректора на МУ – гр. Плевен

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Психиатрия“ в катедра „Психиатрия и медицинска психология“, Факултет „Обществено здраве“, за нуждите на Първа психиатрична клиника на УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ – ЕАД, Плевен, публикуван в ДВ бр. 36 /27.04.2018 г. с кандидат главен асистент д-р Петранка Георгиева Чумпалова-Тумбева, дм

Представените от д-р Петранка Чумпалова-Тумбева документи са одобрени от Комисия по допускане до конкурса съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника на МУ – Плевен за неговото прилагане.

I. Биографични данни за кандидата

Д-р Петранка Георгиева Чумпалова е родена през 1983 година в с. Карайсен. През 2001 г. завършва Природо-математическа гимназия „Васил Друмев“ в гр. Велико Търново. Придобива магистърска степен по Медицина през 2008 г. в МУ–Плевен. От м. февруари 2009 г. работи като лекар-ординатор във Втора психиатрична клиника – жени към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ ЕАД – Плевен. През 2010 г., след конкурс, е избрана за асистент към Катедра „Психиатрия и медицинска психология“ на МУ–Плевен. Специализира психиатрия в МУ–Плевен и придобива специалност по психиатрия през 2013год. През 2016 г. защитава успешно дисертация на тема „Клинико-епидемиологични проучвания на коморбидни шизофренни разстройства при пациенти със злоупотреба и зависимост с психоактивни вещества“. От 2017 г. е главен асистент към катедра „Психиатрия и медицинска психология“ на МУ–Плевен.

От 2016 г. е специализант по „Детска психиатрия“, преминала е всички модули на обучение, положила е успешно всички заложи в учебната програма колоквиуми и

през м. декември 2018 г. ѝ предстои държавен изпит за придобиване на специалност „Детска психиатрия”.

През 2017 г. придобива магистърска степен по специалност „Обществено здраве и здравен мениджмънт” от МУ – Плевен

Д-р Чумпалова-Тумбева членува в различни български и международни научни дружества:

■ **Участие в български научни дружества**

- Български лекарски съюз
- Българска психиатрична асоциация
- Българска асоциация по обществено здраве (БАОЗ)
- Научно дружество по невро-психо-фармакология и невронауки
- Българско дружество по клинична токсикология

■ **Участие в международни научни дружества**

- Европейска асоциация по обществено здраве (EURHA)

Преминала е квалификационни курсове и обучения у нас и в чужбина. Владее писмено и говоримо английски и немски език. Има много добра компютърна грамотност.

II. Обща характеристика на дейността на кандидата

■ **Оценка на научната и научно-приложната дейност на кандидата**

▪ **Научна дейност**

Общият брой публикации, с които д-р Петранка Чумпалова-Тумбева участва в конкурса е 31 реални публикации, от които 3 в международни списания. В 11 от публикациите е първи автор. Има 8 научни публикации с общ IF – 27,216

НАУЧНА ДЕЙНОСТ	Д-р Петранка Чумпалова, дм
Общ брой реални публикации	31
в т. ч. международни	3
Самостоятелен или първи автор	11
Импакт фактор (общ)	27.216
III. Цитирания	16 (2 в чужбина)
IV. Публикувани резюмета в чужбина	14
V. Публикувани резюмета в България	49

▪ **Участие в научни прояви**

Към научната продукция на кандидата трябва да се отбележат научни съобщения в национални и международни конгреси, симпозиуми и конференции. Общият брой участия е 63, като 14 са в научни форуми в чужбина, 23 са в научни форуми в България с международно участие и 26 са в научни форуми в България.

НАУЧНА АКТИВНОСТ	Д-р Петранка Чумпалова, д.м.
I.Участия в научни форуми в чужбина	14
II.Участия в научни форуми в България с международно участие	23
III. Участия в научни форуми в България	26

▪ **Участие в научни проекти**

Д-р Петранка Чумпалова-Тумбева участва в 2 научни проекта, финансирани от МУ–Плевен и 1 международен проект, финансиран от Европейското икономическо пространство и норвежкия финансов механизъм:

1. Проучване връзката между депресия и тревожност и нивото на витамин “В₁₂” при пациенти с В₁₂ – недоимъчна анемия и пациенти с депресия и повишена тревожност
2. Метаболитен синдром и когнитивна дисфункция: нови перспективи за ранна диагностика
3. Подобряване на системата за психично здраве на българските граждани – Programme BG07 “PUBLIC HEALTH INITIATIVES”

III. Характеристика на научната дейност на кандидата

Гл. ас. д-р Петранка Чумпалова-Тумбева работи в актуални и интересни области, като научните ѝ интереси са свързани преимуществено с:

1. Определяне честотата, социо-демографски характеристики, фамилни и биологични фактори, начало и динамика на протичане на заболяването, суицидно, хетероагресивно и асоциално поведение на коморбидна злоупотреба/зависимост към психоактивни вещества (ПАВ) при пациенти с шизофрения, хоспитализирани в психиатрична клиника през 5 годишен период на проследяване.

Проведеното от д-р Петранка Чумпалова-Гумбева изследване е първото по рода си в родната практика продължително, сравнително проучване на социо-демографски характеристики, семейни и биологични фактори, начало и динамика на протичане на заболяването, суицидно, хетероагресивно и асоциално поведение при две групи пациенти с шизофрения – без употреба на ПАВ и със злоупотреба/зависимост към ПАВ. За първи път в Р. България се определя честотата на коморбидна злоупотреба/зависимост към ПАВ при пациенти с шизофрения, хоспитализирани в психиатрична клиника през 5-годишен период на проследяване. Това е и първото по рода в страната си изследване, определящо специфичен социо-демографския профил на пациентите с шизофрения и коморбидна злоупотреба/зависимост с ПАВ. Подробно е разглеждано влиянието на марихуаната върху началото и хода на шизофренията. Сравнени са авто- и хетероагресивните прояви и суицидните нагласи при пациенти с шизофрения с и без злоупотреба/зависимост с психоактивни вещества.

Осъществен е системен анализ на разбирането за коморбидност, разглеждат се най-често употребяваните термини и тяхното значение в психиатричната практика. От проведенния литературен обзор на специализираната психиатрична литература се вижда, че честотата на шизофрения и коморбидна злоупотреба/зависимост с ПАВ варира от 10 до 70%, които данни са съпоставими с тези, от собственото проучване, обхващащо 595 хоспитализирани пациенти с шизофрения в клиниките по психиатрия към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ ЕАД – гр. Плевен. Резултатите за страната са сравнени с тези от страни-членки на Европейския съюз.

2. Доказване на връзката между даден рисков фактор и определено психоактивно вещество при пациенти с шизофрения и коморбидна злоупотреба/зависимост с психоактивни вещества.

Установена е значима връзка между показателите: възраст, местоживееие, образование, наличие на поколение, съжителство с родителите, предходен трудов стаж, трудова ангажираност, семейна обремененост, дебютиращо заболяване, възраст при първа хоспитализация, честота на хоспитализациите, хоспитализации по спешност, суицидно и автоагресивно поведение, прояви на агресия, криминално поведение и присъдите в групата с коморбидност спрямо употребата на определена група психоактивни вещества при пациентите с шизофрения и злоупотреба/зависимост с психоактивни вещества.

3. Употребата на марихуана и влиянието ѝ върху дебюта, хода на протичане и прогнозата на шизофрения.

Голяма част от научните интереси на д-р Петранка Чумпалова-Тумбева са насочени в изясняване връзката между употребата на марихуана и развитието на шизофрения. В световната литература има противоречивите твърдения относно връзката между употребата на канабиноиди и развитието на шизофрения, които са разглеждани подробно в публикуваните от нея статии. На база обобщената литературна справка и получените резултати от собствени проучвания с колектива на катедра „Психиатрия и медицинска психология“ към МУ-Плевен е изготвяно Експертно становище относно „Обсъждане и вземане на решение по темата за необходимостта от употребата на марихуаната и нейните деривати за медицински цели“, представено на Третото заседание на Националния съвет по наркотичните вещества – София, МЗ, 19.11.2015 г.

На база патрупаания опит от дългогодишната работа в тази насока Петранка Чумпалова-Тумбева стартира авторски модул надграждащо обучение по „Програма за превенция на употребата на наркотични вещества на местно ниво 2015“ на МЗ, НЦН, ОС по наркотични вещества и НИИЗ гр. Плевен.

4. Честотата и относителна специфичност на придружаващите соматични заболявания при пациенти с шизофрения и коморбидна злоупотреба/зависимост към психоактивни вещества

Установена е честотата на придружаващите соматични заболявания при пациенти с шизофрения и коморбидна злоупотреба/зависимост към психоактивни вещества, която е значимо по-висока в сравнение с пациентите с шизофрения без коморбидност. С най-висока честота сред придружаващите заболявания при пациентите в групата с шизофрения и коморбидност е опитомикозата. Литературният обзор показва, че опитомикозата е хронична, бавно протичаща инфекция, която е характерна за по-късна възраст и засяга по-често мъжкия пол. Резултатите от нейното изследване показват, че в групата на пациентите с шизофрения и коморбидност, честота е по-висока във възрастовата група под 45 години и статистически значимо по-често засяга жените, в сравнение с мъжете. Това е основа за по-задълбочени изследвания в тази насока.

5. Актуални тенденции при лечение на психодерматологични заболявания

Психодерматологията е част от психосоматичната медицина. Тя е мултидисциплинарно направление, което се занимава с взаимовръзките между кожата и психиатричната

патология. Добре известно е влиянието на стреса и други психологични фактори за провокиране и обостряне на редица дерматози, както и обратно, влиянието на хроничните кожни заболявания върху психиката на пациентите.

Д-р Петранка Чумпалова-Гумбева подробно разглежда патогенетичните аспекти на неориазис, пречупени през психиатричната призма. Проведен е задълбочен анализ върху промяната в качеството на живот при пациентите с неориазис, необходимостта от адекватна психологична подкрепа и ефекта от тимостабилизиращото лечение с дитин върху редуцията на симптомните екзацербации при неориазис.

Специално място в научните интереси на д-р Чумпалова заема ролята на психиатричната стигма по отношение на късното диагностициране и лечение на редица относително редки заболявания. Голяма част от пациентите, с водещи психични разстройства, провеждат поредици от консултации и изследвания при специалисти от други специалности. В статията си д-р Чумпалова-Гумбева описва 5 клинични случая на пациенти с венерофобия, подложени на сериозни инвазивни методи в процеса на „диагностициране“ на полово-предавани инфекции, спрямо които е приложен психодерматологичен подход за диагностика и лечение с позитивен резултат.

При дермато-венеролога често провеждат консултации пациенти с разнообразна психична патология. В друга публикация си д-р Чумпалова извършва задълбочена диференциална диагноза между тинеа капитис и трихотиломания.

6. Актуални тенденции при диагностицирането и терапията на редки сексуални девиации

Изследователският интерес на д-р Чумпалова към редки психични разстройства включва и няколко сексуални девиации. Базирайки се на конкретни клинични наблюдения, кандидатът провежда задълбочен анализ на съвременните виждания на различни сексологични и психологични школи относно зоофилията, девиантно сексуално влечение за осъществяване на полови контакти с животни. Новите тенденции в сексологичната наука клонят към причисляване на зоофилията в категорията на сексуалните фетинии. Д-р Чумпалова представя подробен литературен обзор на съществуващата от дълбока древност сексуална вариативност, с акцент върху съпътстващата психопатология и предаването при половия контакт с животните инфекции – зоонози. В тази насока тя акцентира върху няколко групи причини: психични заболявания; алкохолизъм; кастрационни комплекси; патологично чувство за собствена сексуална малочисленост; детски впечатления; заместителни причини; култ

към гениталните: лица, носители на неопределения сексуален обект; любопитство; ситуационна самота. Авторът подробно анализира психопатологичните характеристики на лицата със зоофилия. Основният принос на статията е повишаването на информираността относно неблагоприятните здравословни последствия при този тип сексуални девиации, както по отношение на специалистите психиатри, инфекционисти и дерматолози, така и на лицата, практикуващи содомия.

В рубриката на сексуалната патология е описан и клиничен опит при пациенти практикуващи уретрален онанизъм с коморбидна депресивна и дерматологична симптоматика. Д-р Чумпалова акцентира върху съществената роля на мултидисциплинарния подход при диагностицирането на сексуалните разстройства.

7. Психиатрия и спортната медицина

През последните десетилетия в световен мащаб се увеличава броят на жените спортисти, което води до зачестяване на специфично за тях разстройство, познато в специализираната литература като „Атлетичната триада“. Компонентите на „Атлетичната триада“ – нарушено хранене, аменорея и остеопороза са разглеждани подробно в статия на д-р Чумпалова-Тумбева. Публикувани са данни от собствено проучване, като най-често срещани са симптомите на нарушено хранене – при 64% от изследваните спортистки. Хранителните разстройства са специфична психиатрична патология и разпознаването на синдрома на „Атлетичната триада“ ще обогати възможностите за диагностика и профилактика на този сериозен мултидисциплинарен медицински проблем сред младите спортистки.

8. Ефективност и поносимост на дългодействащите инжекционни антипсихотици при лечение на шизофрения

Дългодействащите инжекционни антипсихотици са обект на изключително задълбочени изследвания и дискусии през последните години. В сътрудничество с психиатри от цялата страна д-р Чумпалова активно участва в 12 месечно ретроспективно проучване на пациенти с шизофрения, провеждащи лечение с дългодействащ инжекционен арипипразол. Резултатите от изследването са представени на конгрес на ECNP, 2016г. Докладват се статистически достоверни данни за намаляване с 64% на честотата на психиатричните хоспитализации, след системно 12 седмично поддържащо лечение с LAI-aripiprazole.

9. Употреба на канабиноиди като средство за релаксация и подобряване на адаптивните способности сред студенти по медицина и студенти от различни спортни дисциплини в Национална спортна академия

Изследванията, проведени от д-р Чумпалова в тази рубрика последователно и задълбочено проследяват физиологичните, биохимични и фармакологични ефекти на канабиноидите. Изследвано е влиянието на канабиноидите върху когнитивните способности, както и ефектът им по време на тренировките на студенти, активни спортисти от различни спортни дисциплини. Чрез използването на самооценъчен въпросник е определена конкретната/ните причина/и, довели до употребата на канабиноиди. Изследването е осъществено върху 240 студента от две различни академични структури: спортисти от НСА и студенти по медицина от медицинските университети в София и Плевен. Резултатите показват статистически значимо по-висока честота на употреба на канабиноиди сред активните спортисти. И в двете изследвани групи се установява по-висока честота на употреба в групата на мъже-студенти. Най-честата причина за употреба на канабиноиди сред студентите от НСА е желанието за подобряване на социалната адаптация и засилване на удоволствения изживявания по време на партита. За разлика от тях, студентите по медицина търсят ефекта на релаксация и редукция на стреса. Д-р Чумпалова разглежда употребата на канабиноиди сред студентите по медицина като много сериозен и реален проблем. На базата на получените резултати тя предлага последващите усилия в Медицинските университети да се съсредоточат към намаляване нивото на стрес, особено при студентите в първи курс. Приносът от това изследване е доказаната необходимост от по-активна психологична подкрепа и увеличаване на седмичната натовареност със спортни занимания в медицинските университети, което би повлияло позитивно върху стреса и респективно, върху намаляването на канабиноидната употреба сред студентите по медицина.

10. Влияние на витамин B₁₂ върху депресията и тревожността

Гл. ас. д-р Петранка Чумпалова е титор на спечелен и успешно защитен от катедрата по психиатрия и медицинска психология при МУ – Плевен научно-изследователски проект № 22/2016г: „Проучване на връзката между депресия и тревожност и нивото на витамин B₁₂ при пациенти с B₁₂ – недостатъчна анемия и пациенти с депресия и повишена тревожност“. Изследването включва 83 участника, от които – 47 пациенти от

психиатричните клиники на УМБАЛ „Д-р Г. Странски“ – Плевен, 9 пациента от Клиника по хематология и 36 здрави контроли.

За целите на Проекта е осъществен обширен литературен обзор относно влиянието на витамин В₁₂ върху депресията и тревожността. Връзката между депресията и дефицита на витамин В₁₂ е изключително актуален въпрос, свързан с широкото разпространение на този болен феномен, тежките медицински, социални и финансови последици, и лошата прогноза. Назначаването на ко-терапии с Витамин В₁₂ в хода на лечението и (особено) по отношение на превенцията на депресията и тревожността се оказва забележително ефективен способ.

IV. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата

Представени са 2 справки за цитирания – от Централна медицинска библиотека при МУ – София и Медицинска библиотека при МУ – Плевен, в които са потвърдени 14 цитирания на д-р Петранка Чумпалова-Гумбева в България и 2 в чужбина.

Научната дейност на кандидата може да се определи като комплексна и включваща различни аспекти от психиатричната теория и практика. Налице са и задълбочени проучвания в гранични области на психопатологията, наблюдавани при различни дерматологични, хранителни и есенциални разстройства. Публикациите в раздел психодерматология са авторова позиция за иновативно представяне на проблемите в тази област.

V. Учебно-преподавателската дейност

Гл. ас. д-р Петранка Георгиева Чумпалова-Гумбева преподава дисциплините „Психиатрия“ и „Медицинска психология“ на български и английски език, като провежда лекции, семинари, практически занятия и семестрални изпити със студенти от специалности „Медицина“ – англоезиково и българоезиково обучение, „Медицинска сестра“ „Акушерка“, „Медицинска рехабилитация и ерготерапия“, „Медицински лаборант“, „Рентгенов лаборант“, „Помощник фармацевт“ и „Медицинска козметика“.

За 3-годишен период от 2015/2016 до 2017/2018 академични години, д-р Петранка Чумпалова-Гумбева има реализирана учебна натовареност от 1251,1 часа.

Съгласно приложената справка от Ректора на МУ–Плевен, нейната учебно-преподавателска натовареност е разпределена както следва:

Факултет	Специалност	Дейност	2015/2016	2016/2017	2018/2019
МЕДИЦИНА	Медицина	Обучение на английски език			
		Лекции	-	7.2	28.8
		Упражнения	286.2	351.0	284.4
		Часове от изпити	65.0	106.5	
МЕДИЦИНА	Медицина	Обучение на български език			
		Упражнения	3.0	15.0	3.0
ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ	Управление на здравните грижи	Часове от изпити	6.2	-	-
ЗДРАВНИ ГРИЖИ	Медицинска сестра, акушерка	Лекции	-	24.0	-
		Упражнение	7.0	8.0	-
		Часове от изпити	8.2	3.2	-
МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ	Помощник-фармацевт, рентгенов лаборант, Медицински лаборант	Лекции	-	40.0	-
		Часове от изпити	4.4	-	-
		Общо за годината	380.0	554.0	316.2
		Всичко	1251.1		

Гл. ас. д-р Чумпалова участва в разработване на учебни програми, тестове и клинични случаи по „Психиатрия“ и „Медицинска психология“ на български и английски език. Участва в семестриални изпити по „Психиатрия“ и „Медицинска психология“ на студенти във Факултет „Медицина“, Факултет „Обществено здраве“, Факултет „Здравни грижи“ и Медицински колеж при МУ – Плевен.

Считам, че значителната по обем учебно-преподавателска дейност на гл. ас. д-р Петранка Чумпалова-Тумбева е на много високо ниво и тя дава своя индивидуален принос за базовата подготовка на студентите от различните медицински дисциплини.

VI. Оценка на административно-академичната дейност на кандидата

Гл. ас. Петранка Чумпалова-Тумбева има активна административна позиция и принос за издигане престижа на катедрата и факултета. Участва във факултетска „Комисия по качеството“ и във факултетска „Комисия по европейска интеграция и международно сътрудничество“ при ФОЗ. Изпълнява длъжността катедрен отговорник и административен асистент при катедра „Психиатрия и медицинска психология“.

VII. ОБОБЩЕНИЕ:

От предоставените за рецензия материали се установи, че постигнатите от гл. ас. д-р Петранка Чумпалова-Тумбева резултати в научно-изследователската и учебната дейност напълно съответстват на изискванията от ПРАС на МУ-Плевен за заемане на академичната длъжност „Доцент“:

НАУЧНА ДЕЙНОСТ	Д-р Петранка Чумпалова, д.м.	Изисквания МУ-Плевен
Общ брой реални публикации	31	25
в т. ч. международни	3	3
Самостоятелен или първи автор	11	10
Импакт фактор (общи)	27.216	>5
III. Цитирания	16 (2 в чужбина)	10
IV. Публикувани резюмета в чужбина	14	-
V. Публикувани резюмета в България	49	-

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът на научната продукция на гл. ас. д-р Петранка Георгиева Чумпалова-Тумбева я характеризира като задълбочен, напълно изграден и последователен млад учен в представените научни области.

Д-р Петранка Чумпалова-Тумбева е компетентен преподавател в областта на психиатрията и медицинската психология. Има достатъчни по обем преподавателска дейност, опит и публикационна активност, които следва да бъдат оценени положително от Научното жури. Представените в конкурса материали показват, че д-р Петранка Чумпалова-Тумбева напълно отговаря на всички изисквания за заемането на академичната длъжност „Доцент“, съдържащи се в Закона за развитието на академичния състав на Р.България и правилника за неговото приложение на МУ-Плевен.

Всичко това ми дава основание и вътрешна увереност да гласувам положително и да предложа на членовете на уважаваното научно жури да дадат положителен вот на д-р Петранка Георгиева Чумпалова-Тумбева, дм за присъждане на академична длъжност „Доцент“ по научна специалност „Психиатрия“ за нуждите на катедра „Психиатрия и медицинска психология“ при Факултет „Обществено здраве“ към МУ-Плевен.

16.09.2018 г.

гр. Варна

Рецензент:.....

/Проф. д-р Христо Кожухаров, дм/